

Вікторія: "Хочу навести слова А. Фаранджа, які, як мені здається, відображують сутність нашого конкурсу: «Знання – настільки дорожчезна рч, що їх варто здобувати з будь-якого джерела».

Відповіді на запитання 46-го заходу "50 слів" та коментарі до них.

1. 6 ... 11.

За кожні зайві дві секунди — на 1 бал менше (12 або 13 — це 4 бали; 14 або 15 — це 3 бали, 16 або 17 — це 2 бали).

Щодо відповіді, приміром, 16 — то ми припускаємо, що та пляшка була НЕ з діаметром шийки біля 4 см, а з меншим (хоча див. останнє речення).

Важливо (цікаво, очевидно), що в усіх випадках діаметр шийки є пріоритетним. Для прикладу: зі стандартної 2-літрової вода виливається довше, ніж із 6-літрової!

Один бал нараховувався тим учасникам, які виконували завдання, але щось десь якось не врахували (це — для того, щоб відділити тих, хто хоч щось робив, від тих, хто взагалі проігнорував це завдання).

Репліка декому з учасників: для води не кімнатної температури (приміром: або льодяної, або гарячої, але такої, яка ще не деформує стінки) результат виявиться майже таким само.

2. Острог.

За **Київ** або **Львів** – **0**. При цьому розуміємо, що ризикуємо мати мінімум як невдоволення декого з учасників. Але виправдовуємося так: зрозуміло, що ця тема ну ду-у-уже "слизька". Бо вона пов'язана з уже неодноразово акцентованим нами нюансом (зокрема й в історії): суб'єктивним трактуванням поняття "най..." (...вищий; ...глибший; ...кращий) практично в будь-яких сферах діяльності людей.

А ще один аргумент "проти" Києва та Львова той, що порівняйте дату заснування усіх трьох претендентів (приміром, див. уривок з роботи Вікторії).

Далі наводимо довгу та як завжди влучну цитату з роботи Вікторії:

"В запитанні не сказано, про який навчальний заклад йдеться – чи то вища освіта, чи середня, чи шкільна. Але, здається, що все ж таки – про університети.

Найстарішим навчальним закладом вважається Острозька академія (Острозька слов'яно-греко-латинська академія), яка знаходиться в Рівненській області. Рік її заснування – 1576. В 1636 році вона припинила існування.

Відновили цей університет в 1994 році, і виходить, що в теперішній час це найстаріший навчальний заклад України. (<https://vokrugsveta.ua/ratings/starejshie-universitety-ukrainy-24-01-2017>).

Острожская славяно-греко-латинская школа, основанная в 1576 году литовским князем Константином Острожским, стала фактически первым вузом в Восточной Европе. В программу входило изучение

Але, як це часто буває, декілька посилань вказують іншу інформацію. В (<https://www.interesniy.kiev.ua/ua/k-istorii-vyisshih-uchebnyih-zavedeniy-ki/>) найстарішим закладом називають Києво-Могилянську академію, рік заснування якої – 1632 рік.

Первое в Украине высшее учебное заведение возникло в 1632 году на базе Лаврской и Братской монастырских школ. Оно имело статус коллегии и размещалось в стенах Киево-Братского монастыря на Подоле. Полный курс образования в ней состоял из восьми классов и продолжался около 12 лет. Число

А ось ще одне <https://delo.ua/lifestyle/starejshij-vuz-ukrainy-prazduja-svoe-350-letie-poluchil-ne-vse-p-165886/> говорить про те, що найстаріший ВНЗ в Україні - Львівський національний університет, дата заснування якого 1661 рік.

Одним из старейших в Восточной Европе и самым старым в Украине вузом является Львовский национальный университет имени Ивана Франко. В 2011 году ему исполнилось 350 лет со дня основания.

Російська Вікіпедія теж надає перевагу Львову.

- Старейший ВУЗ Украины — Львовский национальный университет имени Ивана Франко. 20 января 1661 года указом польского короля Яна II Казимира иезуитской коллегии во Львове был присвоен «статус академии и титул университета» с правом преподавания всех дисциплин и присвоения ученых степеней.

Тетяна: "При такому формулюванні питання, мабуть, відповідь дати неможливо. От, якби питання було: "Місто обласного значення, в якому знаходиться найстаріший вищий навчальний заклад України".

Наталка та Ольга: "Умови завдання не є коректними. По-перше, не конкретизовано ступінь школи – вища чи ще яка, по-друге, треба було б уточнити не "заклад України", а "на території сучасної України", бо якщо то Острог, то Острог – на той час Річ Посполита.

Якщо мова йде про першу школу, то такою є школа в Києві на Старокиївській горі у сквері поруч із фундаментами Десятинної церкви, в якій, за літописом, діяла перша школа в Київській Русі. Але Київ не є містом обласного значення".

3. Борт.

Без ентузіазму ми зараховували й відповідь, скажімо, **трамвай** (для прикладу див. хоча б посилання <https://city.travel/blog/?p=1797> з безліччю сленгових слів там).

Ольга: "І ще з сленгу авіадиспетчерів про різні марки літаків: самолет производства Airbus – арбуз; самолет производства Боинг – бобик; Ан-2 – антошка (антон), аннушка, сарай, таракан; Ан-24 – полуботинок, гадкий утенок, фантомас, коряга, черепок, вибростенд; Ан-225 "Мрія" – сороконожка; Ил-2, Ил-10 (штурмовик Ильюшина) – горбатый; Ил-114 и Ил-18 – пилорамы; И-16 – ишак; Ил-18 – юнкерс; Ил-62 – бревно; Ил-76 – горбатый; Ил-76МФ – тюнинговый; Ил-86, Ил-96 – батон, баклажа; Як-40 – окурок, трёхтрубный гигант, бычок; Як-42 – беременный таракан, сарай, сигара, толстолобик".

Дехто з учасників доповнює: "А ось ще декілька прикладів авіасленгу: тормоз – курсант-флегматик; сперматозоїд – курсант-холерик; птах-говорун – бортрадист; тошнотик – пасажир; бабусі – стюардеси місцевих ліній; провести по паркану – проліт повітряного судна по межі з сусідами; сарай – транспортний літак".

4. Мельбурн.

До початку 21-го століття найбільша трамвайна мережа знаходилася в Санкт-Петербурзі, яка була відкрита 16(29) вересня 1907 року. До кінця вісімдесятих років досягла найбільших масштабів і стала найбільшою у світі, за що була включена до Книги рекордів Гіннеса. Але починаючи з 1990-х років об'єми руху почали

зменшуватися, трамвайні шляхи були демонтовані. Але ще в 2002 році протяжність трамвайних шляхів у Санкт-Петербурзі перевищувала 600 км.

5. Лоскіт.

Лось без ь + кіт.

"За мотивами" однієї з відповідей 45-го заходу "50 слів".

6. 6 (див. фото).

Найчастіше – з трьох зварених під прямими кутами шматків залізничних рейок. Скажімо:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D1%97%D0%B6%D0%B0%D0%BA.

Дехто плував поняття "голки" та "шматки" та писав відповіддю число 3.

Тетяна та ще дехто: "Протитанкові властивості "рогаток" вперше зафіксували в Чехословаччині (звідси англійська назва їжака — Czech hedgehog, "чеський їжак"). Але чеська конструкція "їжаків" була недосконалою, їх виробництво вимагало значного часу та коштів, оскільки вони виготовлялися із залізобетону.

Досконалішу конструкцію "їжаків" розробив у СРСР генерал-майор інженерних військ Михайло Горіккер. Випробування підтвердили ефективність "шестиконечної зірочки" (так Горіккер назвав пристрій, тому в документах їжаки іноді значаться як "зірочки Горіккера"). У Другій світовій війні їжаки (найчастіше зроблені не за правилами — занадто великі або недостатньо міцні) застосовувалися у міських боях, ставши символом протитанкової оборони. Німецькі танки з переднім розташуванням трансмісії були особливо вразливі для їжаків — наїзд на їжак часто виводив агрегати трансмісії з ладу. На Ленінградському шосе Москви стоїть пам'ятник у вигляді трьох їжаків — так відзначений кордон, до якого дійшли німці у 1941 році".

За цей винахід автора "їжаків" відзначили ... фотоапаратом.

7. Тетяна.

Яловчак. 18 грудня 2017 року.

<https://ru.tsn.ua/ukrayina/sem-vershin-mira-i-dva-polyusa-na-chto-poshla-tatyana-yalovchak-chtoby-stat-pervoy-1069565.html>.

https://ru.tsn.ua/ukrayina/everest-nash-uzhe-vtoraya-ukrainka-za-dva-dnya-razvernula-na-vershine-mira-ukrainskiy-flag-635011.html?utm_source=page&utm_medium=readmore

8. Марафон.

Це так званий марафонський біг, тобто легкоатлетичний біг на 42,195 км.

Кенійський бігун Еліуд Кіпчоге встановив світове досягнення в марафонському бігу, подолавши дистанцію за 2 години 1 хвилину і 39 секунд.

Сучасна марафонська дистанція (26,22 милі = 42,195 км) була встановлена в 1908 році. До цього марафони відрізнялися протяжністю, навіть незважаючи на те, що ґрунтувалися на відстані, яку подолав Фідіппід. На перших Олімпійських іграх вона дорівнювала 40 км. А от стартова точка забігу на Олімпіаді в 1908 році в Лондоні була перенесена з позначки 25 миль на позначку 42 км 195 метрів, щоб королівська родина могла зручно спостерігати за перебігом з вікон Віндзорського замку.

9. 9.

Згідно з шістьма (!) різними джерелами інформації, які використовував автор запитання — відповідно: 77 осіб на кв. км та 8,4 на кв. км; 70,4 та 8,32; 73,8 на 8,4; 77 та 8,4; 74 та 8,56; 80,2 та 8,4.

Вважалася правильною і відповідь **8**. Адже багато джерел дають дані з відповідями трішки меншими за 8,5 (скажімо: <https://www.populationpyramid.net/ru/>).

Ольга: "Станом на 1 січня 2013 року: густина населення України становила 75,5 осіб на 1 км². Густина населення Росії – 143,4 млн. осіб / 17098242 = 8,4 особи/км². $75.5/8.4 \approx 8,98 \approx 9$. Інформацію після 2013 вважаю не достовірною у зв'язку відомими подіями. Хоча ...

Список країн (за густиною населення) Україна на 1 квітня 2017р. (офіційна щомісячна оцінка Державної служби статистики України) населення – 44033874, площа – 603628 км², Густина – 70,44

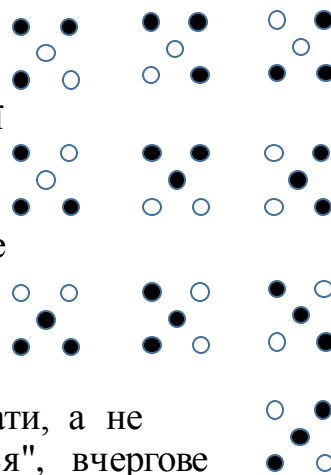
Росія на липень 2015 (оцінка ЦРУ (Всесвітня книга фактів)) населення – 142257519, площа – 17098242 км², Густина – 8,32. $70,44/8,32 \approx 8,46 \approx 8,5$ ".

10. 10.

Десятьма (див. рисунки праворуч).

Аня (один з декількох способів розв'язування): "До кожної можливої білої крапочки (це 5 варіантів) можемо взяти у пару ще одну (з тих 4-х варіантів, що залишилися). Тобто, $5 \cdot 4 = 20$. Але, наприклад, "перша" і "друга" чи "друга" і "перша" - це одне й те саме за умовою. Отже, $20:2 = 10$ варіантів".

Вчергове констатуємо, що дехто з учасників знову використовував готові формули комбінаторики. Сумно. Адже мета таких наших запитань — спонукати учасників думати, а не використовувати формули. Спробуємо якось "відігратися", вчергове задавши таке запитання, де не спрацює цей "ледачий" та часто майже бездумний підхід до розв'язування (для прикладу нагадуємо запитання про "круті" автономери з літнього 2018 року заходу №44).

11. Паліонім.

Ананім.

За дві ці відповіді — 1,3 бала (до речі, тут жоден з вас не отримав 1,3 бала).

Паліонім — 0,5 Бо вважаємо що в джерело інформації <https://izvestiya.odessa.ua/uk/2006/08/29/zapytuyte-vidpovidayemo-yak-obyayut-psevdonimi> вкралася АчЄпЯтка (описка, друкарська помилка).

Це ананіми майстра-дзеркальника Друга з радянської кіноказки "Королівство кривих дзеркал" (між іншим, у цьому кінофільмі є безліч інших персонажів з ананімами); лауреата Нобелівської премії німецького письменника Ерїх Марїї Ремарка, російського байкаря Івана Крилова; української співачки Кароліни Куєк.

Тетяна та ще дехто: "Відповідно до способів творення виокремлюють такі різновиди псевдонімів: а) ейдонім (використовується характеристика автора з фізичного боку); б) етнонім (підкреслюється національна належність автора); в) геонім (вказує на місцевість, де народився чи проживає автор); г) френонім (вказує на

певну рису характеру); г) титлонім (вказує на рід занять, звання чи суспільний статус); д) аллонім (як псевдонім обирається ім'я реальної особи); е) гетеронім (як псевдонім обирається ім'я померлої особи); є) латинізм (використовується латинське слово); ж) хроматонім (використовується назва кольору); з) фітонім (використовується назва рослин та дерев); и) ентомонім (використовується назва комах); і) іхтіонім (використовується назва риби); ї) орнітонім (використовується назва птахів); й) зоонім (використовується назва тварин); к) гідронім (використовується назва водойми чи моря); л) фізіонім (використовується назва природних явищ); м) анаграма (використовується перестановка окремих літер в імені); н) ПАЛІОНІМ (ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ РЕАЛЬНЕ ІМ'Я В ЗВОРТНОМУ НАПИСАННІ); о) ініціали (використовуються перші літери імені та по батькові); п) фактонім (використовуються реальні факти з життя); р) астпронім (використовуються нелітеральні знаки, зірочки, знаки пунктуації тощо); с) калька (використовується переклад імені та прізвища автора на іншу мову); т) колективний псевдонім (коли під одним псевдонімом колективно працюють двоє чи більше осіб)".

12. Молоком.

За **молоко** — **0,5 бала** (бо, приміром, див. останнє речення запитання №19).

Висихаючи, воно ставало невидимим. А адресат прогладжував папір праскою або тримав його над свічкою, і обриси букв проступали.

Аня: "Подібне описав М. Зошенко в оповіданні "Інколи можна їсти чорнильниці".

Наташа: "Пам'ятаю це ще з книжки "Рассказы о Ленине", яку мені подарували на честь посвяти у жовтенята (така товстенька, червоного кольору, з портретом вождя. Автора не згадаю, і нічого крім факту про тайнопис та ялинки, яку прикрашали горіхами у фользі, теж). Але добре пам'ятаю: після прочитання, ми з подружкою експериментували: писали одна одній листи, а потім проявляли текст над свічкою

... Невидимими чорнилами може бути велика кількість речовин (хімічні сполуки, соки рослин тощо), але у в'язнів доступ був тільки до молока. А секрет знали й наглядачі, тому листи не були таємними...".

Ще одна Наталка: "Не знаю як зараз, але в часи царизму у в'язницях непогано годували, зокрема й молоком. ☺".

Існує багато способів виготовлення ще різних невидимих чорнил в домашніх умовах, зокрема за допомогою мідного купоросу, рисового відвару, лимонного соку, йоду, воску, крохмалю, аспірину тощо.

А є чорнила, які, навпаки, зникають через декілька днів.

Людмила: "Матеріали судових процесів кінця XIX-го століття містять інформацію про те, що ув'язнені для листування використовували розчин солі, сліди від якого проявлялися звичайним нагріванням.

Часто бранці використовували лимон, який теж проявлявся над вогнем або під розігрітою праскою.

Існує інформація і про те, що у таємному листуванні нерідко використовували молоко. Якщо такий лист легенько притрусити (потерти) попелом від спаленого папірця, то написане проявляється. Але, як пишуть історики, використання лимону,

солі і молока були не надто надійними. Тому серед революціонерів почали використовувати у якості симпатичних чорнил інші хімічні сполуки.

Зокрема "Земля і Воля", "Київська комуна", "Народна Воля" використовували "хімічні" чорнила. У поліцейських документах тих часів зазначено, що це була жовта сіль (кроволужна сіль або сіль-калі), яка проявлялася при змочуванні аркуша півторапроцентним розчином хлористого заліза. Жовта сіль широко використовувалася у промисловості також для виготовлення ціаністого калію".

Богдан (для інформації, без балу чи додаткових частин балу): "https://galinfo.com.ua/news/taiemni_lysty_napysani_sечею_iz_kontstaboru_ravensb_ruk_251635.html (таємні листи, написані сечею із концтабору Равенсбрук)".

13. Душа.

Фраза відомої у всьому світі католицької монахині Матері Терези.

14. СУПНАТОР

А. ПІНКЕРТОН = ПІНКЕРТО.

В. САКЕ.

С. ТЕКСТУРА = ТЕКСУРА.

ПІНКЕРТО +САКЕ + ТЕКСУРА = ПІНКЕРТОСАУ

А∩В∩С = КЕ

ПІНКЕРТОСАУ – КЕ = ПІНРТОСАУ.

На жаль, згідно умов дехто отримував тут 0 балів, бо, на свій смак інтерпретувавши інструкції, писав слово-відповідь супінатор НЕ першим, а, скажімо, після наведення проміжних відповідей. А така "ініціатива" учасника дуже затримує/утруднює уведення нами результатів.

Учасники вказують, що дуже утруднювали виконання цього завдання інші численні варіанти проміжних відповідей у ньому. Приміром, рисова горілка — це крім японського sake ще й корейська сурі, близькосхідна та центральноазійська арак; різновиди готичного письма — крім текстури ще й фрактура, і швабахер

15. Ин.

Кім Чен Ин. Північна Корея.

Вікторія: "☺. Хтось іще стверджує, що слова української мови не можуть починатися на букву "и"?" (див. фото →).

Як підказує і запитання №43 з нашого заходу №43 (приміром, див. сторінки архіву на нашому сайті <http://www.h-d.in.ua/>), у "Словнику

української мови" Бориса Грінченка ще було багато слів на букву "и". Однак під час русифікації подібні форми практично лімітувалися з української мови.

Наталка, логічно схибивши в "дуеті" ім'я—прізвище, пише: "Я не знайшла такого керівника країни, ім'я якого починалося б із таких літер. Є лише прізвище на И – Кім

Чен Ир з Північної Кореї. Проте знайшла цікавинку: президента Еквадору звати Ленін)))" (репліка оргкомітету: щоправда, наголос там – на букву "і").

16. Сіль.

Щодо інших можливих варіантів відповідей, зокрема й "мед" (див. нижче), то ми не зустрічали солідних джерел інформації, де йшлося б про продукт, "термін придатності якого вимірюється аж мільйонами-мільйонами років".

Щодо меду. Ми також бачили посилення на те, що археологи знаходили мед, якому декілька тисяч років. Але там йдеться лише про якихось декілька тисяч років. Ми, як і ви, читали і про фараона Тутанхамона, і про Олександра Македонського. Але нам не зрозуміло, чому спеціалісти інтерпретували ці тисячі років аж, так би мовити, відразу в вічний термін придатності меду.

Крім того, ми не зустрічали масову констатацію ось такого: мовляв, ця купка — це мед, який містився в дуплі "первісно-общинних" бджіл, які жили мільйон років тому, і який зберіг усі свої кондиції. Ось скуштуйте. ☺.

Більше того: довгий термін зберігання меду можливий лише при певних умовах скажімо — при його зберіганні в герметичній тарі. А про якісь штучні умови в запитанні не згадувалося.

Перед наступною (сумнівною) цитатою ще раз пропонуємо: будь ласка, і тут, і в інших аспектах не підміняйте деякі поняття, не вважайте беззаперечно повними синонімами слова: "тривалий час", "довго", "завжди", "вічно",

Ольга: "11 продуктів, які можна зберігати вічно:

1. Мед. Мед може змінитися в кольорі або кристалізуватися, проте він все одно буде безпечним для вживання.

2. Рис. Якщо зберігати рис у герметичному контейнері, він не зіпсується. Це працює з білим, диким рисом, рисом арборіо, басматі, жасмин. Бурий рис, на жаль, псується.

3. Сіль. Чи то кухонна, чи то морська, сіль залишається свіжою на довгі роки.

4. Білий оцет. Можете запасатися білим оцтом на місяці й роки наперед. Він залишиться придатним до вживання.

5. Натуральний екстракт ванілі. Натуральний, не штучний, ванільний екстракт буде залишатися свіжим та ароматним завжди.

6. Кукурудзяний крохмаль. Щоб зберегти кукурудзяний крохмаль надовго, зберігайте його щільно закритим, у сухому та прохолодному місці.

7. Цукор. Єдина проблема цукру – це його затвердіння. Якщо зберігати цукор в герметичному контейнері, уникати потрапляння комах і вологи, він буде придатним.

8. Міцний алкоголь. Якщо зберігати його в прохолодному й темному місці, напій довго буде безпечним для вживання.

9. Сушені боби. Термін придатності сухих бобів невизначений. Навіть якщо з роками такі боби будуть варитися довше, своєї поживної цінності вони не втратять.

10. Розчинна кава. У морозильній камері розчинну каву можна зберігати вічно.

11. Кленовий сироп. Заморожений кленовий сироп псуватися не буде".

17. Вікторина.

Три учасники вказали: **Кінотаври**.

Наталка: "А є ще одне слово з цих букв: токарівни, це — доньки токаря" ☺.

18. Автокранівникові — 1;

Краніотракторові — 1;

Автокранівники — 0,8;

Автокранівник — 0,7;

Кіновікторина — 0,7;

Краніотрактор — 0,7;

Автокритивні (= самодержавні. І. Франко) — 0,6;

Вікторинівка (населений пункт) — 0,6;

Інактиватор — 0,5;

Вікторина — 0,3.

За, скажімо, **антикваріат квартирантка - 0**. Бо там немає букв о.

Ольга: "☺, а як Вам "Іванковаквартирантка"?"

На жаль, ми, оргкомітет, забулися накласти якісь обмеження і на частини мови, які можна/не можна було використовувати, і на відмінки, і на власні/не власні назви, і на однину/множину Тож довелося зараховувати практично ВСЕ.

Репліка-жарт члена оргкомітету, який традиційно вводить всі відповіді/результати учасників в таблиці, і який, між іншим, є автором ідеї цього запитання: "Фу-у-ух! "Сім потів зійшло"! І який це садюга придумав таке завдання?"

19. Вегетаріанства.

Вегетаріанство — 0,5 балу.

Бо (див. застереження в запитанні): "... прибічник (чого?) вегетаріанства", а не "... прибічник вегетаріанство".

За **веганство(-а) — 0**. Бо не всі перелічені в запитанні люди є такими. А ще трішки "в тему" цього див. пояснення до запитання №32.

Галина: "У сучасному світі бути вегетаріанцем престижно і модно. Варто лише згадати знаменитостей, які переглянули своє харчування і назавжди змінили його, ставши вегетаріанцями: Наталі Портман, Лів Тайлер, Ума Турман, Тобі Магуайр, Річард Гір, Пол Маккартні, Пінк, Памела Андерсон, Майк Тайсон, Оззі Осборн, Авріл Лавін, Джош Хартнет, Демі Мур, Ольга Шелест, Микола Дроздов, Надія Бабкіна, Лайма Вайкуле і багато інших".

20. Пальці.

Автор запитання при користуванні своєю клавішною моделлю "Нокія" (схоже — і з моделями "Fly", "Prestigio", "Assistant", "Nomi", "Bravis" та багато інших) своїми кострубатими пальцями зачіплював за розташовану над нею клавішу "роз'єднання".

"Західнячка" (☺) Олена (щодо "західнячки" — то це щоб ви зрозуміли значення деяких слів) пише: "Була і в мене ситуація, ще з дисковим телефоном. Коли я втретє потрапила замість потрібного мені абонента на одного й того ж дядечка, він мені заявив: "Майбуть у Вас крепко грубі пальці. Або Ви їх не туди стромняйте!")".

А в тему "Олени" пригадався старе-е-езний анекдот, ще часів СРСР, якого сучасна молодь вже й може не зрозуміти. Пояснювально констатуємо, що тоді всі телефони були ще так званими дисковими:

1	к	о	р	а	н
2	в	і	н	о	к
3	і	р	и	н	а
4	к	в	о	т	а
5	а	к	т	о	р

— Алло, шановний абоненте з номером 5-55-55! Наберіть номер 5-20-19 і скажіть, хай він перетелефонує на 4-22-99. — Не зрозумів проблему. А чому ви самі це не зробите? — Бо палець застряг у дірочці.

21. Європейська.

Ялина європейська.

У науковій номенклатурі ще вживається назва **ялина звичайна**.

Звичайна.

За декілька цих відповідей додаткові частини балу не нараховувалися.

Смерека — 0,8. Бо це слово здебільше означає рід, а не вид. Хоча є й посилання на те, що це — вид родини соснових. Крім того, див нижче посилання на Лемківщину.

Picea abies — 0. Бо порушена умова писати відповіді українською, якщо немає якихось інших додаткових застережень.

Дехто вказує: "В українській мові ялина європейська має багато місцевих назв. Так, у Диканському районі Полтавської області побутує назва ель, у Славутському районі Хмельницької області — смеречина, на Лемківщині — смерека".

22. Уельс.

Наталка: "У пошуках відповіді на це питання начиталася стільки цікавого!!! Я спочатку думала, що це Ірландія (в принципі, близько до відповіді, але там були нестиковки) – море цікавих фактів. Потім читала про Папуа-Нову Гвінею, бо там теж вельми популярне регбі. Теж цікава країна, наприклад, у 2012 році вибори там зірвала банда канібалів (!! 21 століття!!). Потім дивувалася фактам про Філіппіни, адже там також гігантський стадіон. До речі, про Філіппіни раджу почитати - там стільки цікавого, наприклад, тут: <https://cheger.livejournal.com/366560.html>. А потім перестала ускладнювати собі життя та ввела в пошук рослини-символи, вказані у запитанні, і одразу вийшла на Уельс. Але я не вважаю, що дарма витратила час".

23. Взагалі кажучи, **Уельс — це не країна**, а одна з чотирьох складових Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.

24. КЛОНДАЙК (див. рис. Бо є: сталь, саксофон, смородина, Мадагаскар, жир, піт, печатка, Гіннес, Карпати, земля, ліс, язик, хвіст, Афродіта, спам, акація, Ейфель, мороз, стрілець, Юрій, Сінгапур).

25. Триразовим.

Л	Е	Е	М	С	Н	І	Г	Р	П	І
Ь	Ф	Й	О	А	Н	Е	С	И	Ж	Т
И	Д	О	Р	Ф	К	И	З	Т	С	І
Н	А	Д	О	Р	А	К	Я	И	Х	В
А	Т	І	С	Т	Р	П	А	Т	Л	А
Ц	Е	Л	І	Р	Р	А	О	З	Ь	Т
Ь	П	З	Е	М	С	К	Р	О	М	С
Ч	Е	Л	Я	Л	А	Р	І	Й	Н	О
А	Т	І	С	А	Г	У	Р	Л	О	Ф
А	К	М	А	Д	А	П	Ю	К	Н	О
К	А	С	П	А	Г	К	Й	А	Д	С
А	Ц	І	Я	М	Н	І	С	С	А	К

Загальний залік + учасники до 18 років + сільські учасники до 18 років.

Учасники запропонували багато інших варіантів (неправильних): і безліч (без пояснень); і 46 (загальна кількість заходів "50 слів"); і 12 (аргументація: за кількістю днів виконання завдань (1), кількістю додаткових балів (2), кількістю штрафних балів (3) (хоч і зі знаком мінус), загальною кількістю балів (4) – у I та II турах і в загальному заліку, тобто $4 \times 3 = 12$); і 4 (ідея правильної відповіді 3, але до якої ще "додане" "командне чемпіонство"); і 2 (мовляв: одне чемпіонство учасник отримує за індивідуальну участь, а друге — за чемпіонство ... в команді).

Щодо "чемпіонства" в команді, то наводимо ось таке наше єхидство: а чому тоді не помріяти про те, що учасник є членом одночасно десяти (ста, тисячі ...) команд, і всі вони стають чемпіонами? От тоді "логічно" виходимо на згадану вище "відповідь" "безліч". Більше того: хоча в попередні роки й були спроби місцевих "командних ентузіастів" повписувати в аркуш із відповідями прізвища-імена людей, які начебто були причетними до роботи, та було їхнє прохання повписувати ці дані у наші відзнаки, але ми ніколи на це не йдемо, не робимо такого.

26. Відповіді, більші за 160.

Тетяна: "Ну і завданнячко придумали ... Зовсім замоталася. ☺".

Просимо вибачення! З незбагненних причин із задуманого тексту цього запитання якимось чином "тишком-нишком" випало одне слово (на це вказує дефіс після слова "нитки-"). Замість "нитки-" ми планували написати "нитки-" сороковки". Тож ми вирішили зараховувати практично ВСІ відповіді, більші за 160.

А для нитки-"сороковки" відповіді коливаються десь у межах 180 ... 190.

Математичні підрахунки (без урахування товщини нитки) дали б результат біля $153 \pm$ декілька сантиметрів.

27. г)

Кількість метрів цієї нитки важать 1 грам. Наприклад:

<http://www.bolshoyvopros.ru/questions/1951440-chto-znachit-nomer-katushechnyh-nitok-kak-tolschina-niti-zavisit-ot-nomera.html>Ж1.

Інтернетом "гуляє" дуже багато інших варіантів. приміром: "Нитки №40 — їх 10 метрів важать 40 г". Та ну-у-у?! Це багато!

Багато хто: "Метричний номер показує скільки метрів в одному грамі ниток. Метричний номер завжди супроводжується інформацією про структуру нитки (кількості складань). Тобто нумерація ниток 40/2 означає, що в одному грамі нитки 40 метрів, а таких ниток в нитці дві. Виходить, що 40 метрів нитки 40/2 важать 2 грами. Етикетні номер впливає з метричної нумерації, але не розповідає про структуру нитки. При цьому один етикетні номер може показувати два абсолютно різних метричних номера. І для метричного і для етикетної номера діє одне правило - чим нижче число, тим товща нитка. Тобто нитки 40/2 товщі, ніж нитки 50/2 ...".

~~Враховуючи те, що ми могли "наварватися" на спеціаліста, то для уникнення конфліктної ситуації, приміром, див. запитання/відповіді №45, вважаємо правильними (увага!) і майже всі інші відповіді (але якщо наводилися якісь такі пояснення, які були зрозумілі дилетантному оргкомітету, зокрема В. Косенку).~~

28. Хрін.

Валя написала: це — версія, надумана під час застілля у новорічні свята.

Олена: "Це невід'ємний атрибут шинки і домашньої ковбаски. Український антигрипін, енергетик, афродизіак в одному флаконі. Щоб вдався міцненький — ніякого комбайна чи блендера, тільки на тертку (можна цей процес у протигазі робити), і з бурячка — тільки сік, приправлений сіллю, цукром і оцтом. На Закарпатті цю смакоту називають цвіклі".

Хрін — вважають споконвічно російським продуктом: він так і називається — "російський столовий хрін". Але насправді хрін походить з країн Середземномор'я: його добре знали древні єгиптяни і римляни, а греки дуже любили його гострий і пекучий смак ще 3500 років тому. У Греції хрін був і приправою, і самостійною стравою: вважалося, що він не просто покращує апетит, але й надає енергію для активної життя — приблизно в той же час були помічені й цілющі властивості хрону — їм стали лікувати самі різні захворювання, від звичайної застуди до ревматизму. Слов'яни про нього дізналися набагато пізніше: приблизно з IX століття хрін на Русі стали вирощувати спеціально, і використовувати як приправу до м'яса і овочів, солити з ним огірки та капусту. Хвороби хріном теж лікували, і навіть вважали його магічним рослиною. Поступово хрін став незамінною приправою: святковий холодець — він робив будь-яку їжу смачнішою, захищав від недуги та епідемій. Ось тоді і дізналися про хрін в Західній Європі: заповзятливі німці його швидко оцінили, і стали вирощувати, готувати з нього приправу, додавати в алкогольні напої — той же шнапс, і продавати в інші країни.

Потім до хрону привчилися і французи, і жителі скандинавських країн. Холодні м'ясні страви теж прекрасно поєднуються з хріном — в основному це свинина: холодне заливне поросся, холодець, свинячі і яловичі потрухи, свинячі голови, а також заливне з домашньої птиці, відварна яловичина, заливна і холодна телятина. <http://poleznopro.ru/zhinochi-enciklopedii/927-hrin-roslina-jogo-vlastivosti-i-korist.html>

Крабові палички.

Це — імітація крабового м'яса, див. нижче. Ольга: Основний інгредієнт крабових паличок — сурімі. Сурімі відомо в Японії вже понад чотирьох століть, по-японськи так називається подрібнене філе білої океанічної риби — переважно минтаю та хеку — виловленої на узбережжі Аляски. Свіжу рибу очищають, видаляють голову та кістки, дрібно нарізають отримане філе і промивають його у холодній воді. Далі з рибного філе видаляються холестерин. Після видалення усієї води залишається щільне біле м'ясо риб — сурімі. Чим більше сурімі в крабових паличках — тим вище якість і, звичайно, ціна продукту. Отожніяких рибних хвостів, голів та шкідливої хімії у складі крабових паличок немає — тільки високоякісне філе білих океанічних риб. Щоб надати крабовим паличкам апетитного червонуватого кольору, їх покривають шаром тіста, яке підфарбовують якимось натуральним барвником, приміром — паприкою.

Імбир — 0,5 (до нього не в повній мірі підходить слово "поширений").

"Почему имбирь для суши розового цвета – рассказывает японский шеф-повар одного из лучших калифорнийских ресторанов "Nana" Кен Томинага.

В природе, действительно, встречаются разные виды имбиря: белый и розовый. Белый имбирь (*Hedychium coronarium*) – растение, произрастающее в горных районах Непала и Тибета. Также часто встречается в Латинской Америке – в Бразилии и на Кубе.

В свою очередь, розовый или красный имбирь (*Alpinia purpurata*) – растение, которое происходит из региона Юго-Восточной Азии и встречается в Малайзии и Таиланде. Белый и розовый имбирь отличаются формой и цветом соцветий, но не корнем, который, собственно, и принято употреблять в пищу.

Маринованный имбирь, который в японской кухне используется для подачи вместе с суши (носит название "гари"), производится как из белого, так и из розового имбиря. Однако свой нежный розовый оттенок он получает вовсе не из-за этого: розовым имбирь становится в результате добавления в маринад красителя (обычно E124), который раньше, в традиционной кухне заменялся свекольным соком. Красят имбирь только для того, чтобы он лучше гармонировал по цвету с другими продуктами на столе, однако краситель ни коим образом не влияет на его вкус. Использование розового или белого имбиря обычно определяется личными предпочтениями каждого повара, а также нормами законодательства.

В США принято использовать как розовый (окрашенный), так и натуральный белый маринованный имбирь. А в Европе, к примеру, продукты с использованием красителя E124 запрещены к продаже, поэтому там в ресторанах повсеместно используется либо белый имбирь, либо розовый – но в этом случае рестораторы покупают готовый маринованный белый имбирь и окрашивают его самостоятельно с помощью свекольного сока. Поэтому решайте сами, какой имбирь вы больше хотите использовать на кухне: натуральный или окрашенный.

Джерело: <https://kotelock.ru/blog/belyy-vs-rozovyy>".

Сир — 0 балів. Бо підфарбовування "натуральним" барвником не зовсім те саме, що "... іншим харчовим продуктом"

29. Мирів.

Скажете, що було мало інформації для пошуку відповіді? І Вікіпедія, і офіційний веб-портал Верховної Ради України кажуть, що українських міст, які починаються на буквосполучення НЕМ, є лише одне. А, скажімо, смт Немішеєве — не місто, а смт.

Вікторія: "Засіпалася, чи треба у відповіді писати повну назву міста чи тільки літери, які стоять замість крапочок".

30. Шарудів.

Шелестів.

Шурхотів. ...

Виготовляється з бавовняного ганчір'я та осинової целюлози.

Людмила: "Поки шукала підтвердження своєї версії, натрапила на цікаву інформацію. Брюссельський філармонічний оркестр став першим оркестром у світі, який замінив традиційну нотний папір планшетами. Нововведення дозволяє оркестру економити на придбанні і копіюванні паперових нот, тобто – близько 25 тис. євро щорічно. По-друге, в кожному планшеті поміщаються тисячі партитур. Крім того, під час концерту ноти не потрібно перевертати, цим "займається" система або диригент. Є і ще один плюс: якщо диригент робить в нотах позначку, вона автоматично з'являється перед очима всіх музикантів".

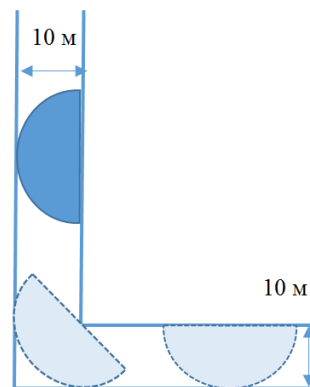
Вікторія: "До речі, дехто зі скептиків заперечує, що винахід паперу належить людству. Адже оси, пережовуючи деревину, щоб отримати матеріал для своїх осель, роблять практично те ж саме. Виходить, люди просто "підгледіли" у них цю технологію. Проте, від офіційної версії — того, що папір був винайдений китайцем Цай Лунем в 105 році, — історики поки що не відмовляються".

І ще. До 18-го століття читати написане на папері було не тільки незручно, але й шкідливо для зору. Адже паперові листи мали неприємний сіро-коричневий колір. Ситуація змінилася тільки з винаходом хлору і його використанням в якості відбілювача.

31. Біля 157.

Для тих, хто заперечуватиме, що, мовляв, плоти бувають лише квадратні/прямокутні, за відповідь **100 (або майже 100)** нарахуємо заохочувальні **0,5**. Найвигідніший рух квадратного плоту зі стороною 10 м спочатку до самого низу, а потім (без, звісно, ніякого повороту) — праворуч.

Застереження в умові — то щодо стрілки, яка підступно могла висунути іншу версію руху плоту.

32. Тардигради (в перекладі з італійської ті ж тихоходи, але в систематиці тварин використовується як синонімічна назва).

Тихоходи.

Тихохідки(-а).

Ведмідь (маленький водяний ведмідь).

Женя: Тихоходи. Ведмеді. Цікаво, що у назві, даній їм першовідкривачем було всього два слова: *kleine Wasserbären*.

<http://cikavosti.com/kosmos-kolonizuyut-bakteriyi-i-komahi/#hcq=3T5cner>

<http://moyaosvita.com.ua/biologija/ekstremofili-xarakteristika-i-znachennya/>

Щодо відповіді екстремофіли. Ось — на погляд В. Косенка дуже логічна думка одного з членів оргкомітету, яку ми надалі, умовно кажучи, "візьмемо в рамочку" та ідею/підхід якої будемо використовувати при оцінюванні інших відповідей: "Екстремофіли — відповідь, як на мене, неправильна. Це надто широка категорія, куди входять багато різних типів організмів, в основному мікроорганізмів. Це якраз той випадок, про який пише учасник щодо запитання/відповіді № 46: "На цепу і гавкає" з гіпотетичною відповіддю "ссавець". Це все одно, що на питання: "Хто

автор такого-то афоризму?" відповідати: "Людина". Воно, наче, й правильно, але питання полягає в тому, щоб знайти найспецифічнішу відповідь, яка задовольняла б умовам питання. Перевірити можна так: якщо відповідь включає щось, що не підпадає під питання, то відповідь неправильна. Тихохідки — не бактерії! Це тварини, і в питанні про це сказано. А екстремофіли включають також і бактерій. Отже, така загальна відповідь неправильна. Так само як і серед людей є такі, що не є авторами того афоризму, а серед ссавців — є ті, хто не гавкає і кого не садять на цеп. Тож відповідні узагальнюючі відповіді є неправильними".

33. Рюкзак.

Аня: "Це емблема ВДГО "Гармонійний розвиток" на, приміром, сторінці "Статут", яка натякає на багато десятків напрямків свого позитивного впливу на людину. Людину та написи як "предмет" не розглядала".

34. Іттербю.

Швеція.

Це – іттербій; тербій; ербій; іттрій.

У 1787 році лейтенант шведської армії Карл Арреніус вирішив провести літню відпустку в містечку Іттербю, розташованому на одному з численних острівців поблизу столиці Швеції Стокгольма. Вибір був зроблений не випадково: пристрасний любитель мінералогії, Арреніус знав, що в околицях Іттербю є відслужив свій вік і тому давно покинутий кар'єр — він-то і вабив молодого офіцера, який сподівався поповнити свою колекцію мінералів. День за днем Арреніус ретельно обстежив все нові і нові ділянки кар'єра, але похвалитися йому довгий час було нічим. І ось, нарешті, прийшла удача: знайдено чорний важкий камінь, схожий на кам'яне вугілля. Така знахідка вже чогось варта. Радості Арреніуса не було меж, але чи міг він тоді припустити, що цей непоказний на вигляд мінерал зіграє величезну роль в історії неорганічної хімії, а заодно впише в неї ім'я свого першовідкривача?

Відпустка підійшла до кінця. Повернувшись додому, Арреніус склав опис мінералу, дав йому без довгих роздумів назва "іттербіт" (на честь містечка, біля якого він був знайдений) і знову приступив до несення військової служби. Час від часу він продовжував займатися мінералогічними пошуками, але зоряний час його був уже позаду.

У 1794 році іттербітом зацікавився фінський хімік Юхан Гадолин, професор університету в Або (нині Турку). І для нього чорний камінь з-під Іттербю виявився щасливим, багато в чому визначивши напрямок подальшої наукової діяльності цього видатного вченого (в 1811 році він був обраний членом-кореспондентом Петербурзької академії наук). Гадолин піддав мінерал хімічному аналізу і виявив в ньому, поряд з оксидами заліза, кальцію, магнію і кремнію досить велика кількість (38%) невідомої домішки, що нагадувала почасти окис алюмінію, почасти окис кальцію. Вчений дійшов висновку, що їм відкрита окис нового хімічного елемента, або, як тоді було прийнято говорити, нова "земля" (так колись називали тугоплавкі, нерозчинні у воді оксиди деяких елементів).

Через три роки дослідженням іттербіта зайнявся шведський хімік Андрес Екеберг, професор Упсальського університету. Він підтвердив висновки свого

фінського колеги з тією лише різницею, що, на його думку, на частку нового речовини доводилося не 38, а 55,5%. Екеберг запропонував назвати невідому землю иттриевой, а іттербіг перейменувати в гадолініт в знак поваги до великих наукових заслуг Гадоліна — першого дослідника цього мінералу.

Інтерес вчених до іттриєвої землі ріс як на дріжджах. Численні дослідження, проведені в різних країнах, підтверджували присутність в гадолиниті нового елемента (правда, кількісні характеристики, як правило, виявлялися різними). Але нікому з хіміків, "борознили" вздовж і поперек иттриєвую землю, до пори до часу не спадало на думку, що в ній ховається не один, а відразу кілька незнайомих - окислів невідомих науці елементів.

Такою ж складною за складом виявилася церієвої земля, відкрита в 1803 році. Як з'ясувалося пізніше, в цих двох речовинах "проживали" майже всі елементи, які розташовуються сьогодні в таблиці Менделєєва під номерами 57-71 і називаються лантаноїдами, а разом зі своїми найближчими "родичами" скандієм (№ 21) і ітрієм (№ 39) утворюють родину рідкісноземельних металів. Але для того, щоб розділити ці землі на складові частини і відкрити всі вхідні в їх склад елементи, вченим знадобилося ціле століття.

Не стандартний варіант відразу багатьох учасників (який, що правда, не додав їм тут балів): "Ій. Буквосполучення "ій" присутнє у більшості назв. Ій — це сільське поселення (сумон), яке входить до складу Тоджинського кожууна Республіки Тива Російської Федерації. Адміністративним центром є село Ій".

35. Вода.

На Землі не існує жодного живого організму, навіть найпростішого, в якому немає води. Складаються з води: рослини – на 80-99%, тварини – на 60-75 %. Місячний ембріон людини – аж на 97%. Аристарх цитує:

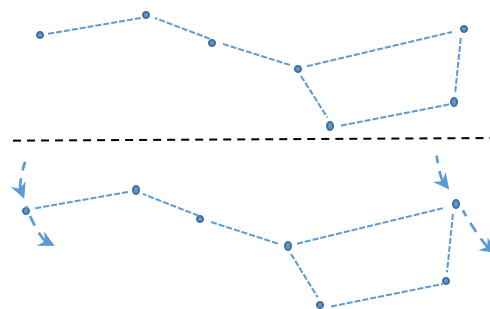
"В її краплині криється життя
Вона багата і водночас бідна.
Ну що там є — є тільки лиш вода,
Ну що там є — вода, Вода-царівна.
В її краплині світиться весь світ,
Усе життя проблискує у ньому.
Твоє життя – її життя відсвіт
І ти повинен лиш радіти цьому.
На неї моляться, присвячують їй оди

У ній вбачають щось незвичне, понадземне
З неї знущаються і топлять у відходах —
Вбивають душу всіх істот наземних.
Ти збережи життя її краплини
Їй воно тобі сторицею вернеться,
Ти захисти її від рук своїх, людино!
І цілий світ до тебе знов вернеться.
2006 р.
Алекса Павак".

36. Див. рисунок.

Це — так званий астеризм, "великий ківш" сузір'я Великої Ведмедиці.

На нижньому рисунку стрілками вказано напрям руху двох зірок (Дубхе та Бенетнаш), які протягом тисячоліть найбільше змінюють своє положення відносно інших зірок.

https://www.google.com/search?q=велика+ведмедиця+10+000+років+тому+презентація&rlz=1C1CHBD_enUA817UA817&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwiWpby2k-

7fAhXk_CoKNQIQB8sQ7Al6VAgEEA0&biw=1600&bih=789#imgrc=7w7QHS2npli17M:

Якщо (увага!) замість рисунку (або перед рисунком) згадувалися (були написані) слова, скажімо, "Велика Ведмедиця", то за таке згідно наших правил учасник, на жаль, отримував 0 балів.

37. 21.

Білл (Уільям) Мосієнко. Гра "Нью-Йорк Рейнджерс" — "Чикаго" 22.03.1952 р.

З двох джерел інформації: "Йшов третій період, в якому в рахунку вели господарі майданчика — 6:2. У цьому періоді на позначці часу 6 хвилин 09 секунд Мосієнко забиває свою першу шайбу. На позначці — 6:20 (через 11 секунд) Білл забиває другу шайбу. Ще через 10 секунд (6:30) він здійснює феноменальний хет-трик — закидає третю поспіль шайбу".

"Перший гол Мосієнко забив низьким кистьовим кидком після пасу Боднера, який, увійшовши в зону "рейнджерів", й обігравши одного з захисників, отримав нагоду дати чудовий пас на хід нашому герою. (6:09 третього періоду). Та ж трійка нападників залишилася й на післягольове вкидання шайби в центрі ковзанки. Цю процедуру виграв Боднер. Граючи в пас в один дотик з Біллом, Гас увійшов у зону суперника. Коротунчик (це прізвисько Білла) — трошки позаду від нього й праворуч. Він на якусь мить випередив оборону "рейнджерів" — передача йому. Кидок — шайба в сітці! На табло — 6:20 ігрового часу. І знову ця ж трійка залишається на майданчику. Навіщо її міняти? Хлопці за ці секунди не встигли захекатися, й більше того — упіймали хокейне щастя. Вони — в ударі. Отже Боднер знову на вкиданні. Й знову він його виграє. Цього разу в комбінації взяв участь й Джордж Гі. Кілька коротких пасів. Мосієнко вже біля воріт. Він знову у вигідній позиції. Пас. Кидок у верхній лівий кут... Гол! Дивимося на табло — 6:30. Ось так встановлюються рекорди!"

<https://www.nhl.com/news/wild-sabres-combine-for-second-fastest-three-goals/c-739080>.

Юлія наводить джерело інформації (скопіювати його не можемо. Бо формат відповіді Юлі не дає такої змоги), де пишуть про 22 секунди.

38. Нуль. 0. Жодної. Немає.

Стандартна українська клавіатура на комп'ютерах.

Олександра: "**2, якщо на смартфоні**".

Без пояснень відповідь "2" вважалася неправильною. Бо яким чином тоді нам узнати, звідкілья учасник отримав таку відповідь?

39. Кебѐта(-и).

Чи так, батьку отамане? Чи правду співаю? Ех, якби то!.. Та що й казати? Кебети не маю (Тарас Шевченко);

[Кіндрат Антонович:] А ке, принеси мені води, побачу, чи є у тебе до того кебета? (Марко Кропивницький);

— Виміряти ліс — не така вже й проста справа, не у всякого вистачить кебети (Михайло Стельмах).

Звичайно, що не зараховуватимуться синоніми на кшталт: здібність, уміння, хист, розум.

40. Куллїнан ([https://uk.wikipedia.org/wiki/Куллїнан_\(алмаз\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Куллїнан_(алмаз))).

Кулінан (https://uk.wikipedia.org/wiki/Знамениті_алмази).

Брильянт. Друга його назва — "Зірка Африки". Це найбільший з коли-небудь знайдених алмазів (3106 карат).

В алмазі "Кулінан" були тріщини, тому з нього не можна було виготовити один гігантський діамант. Тому невдовзі цю "зірку"-рекордсмена розкололи на біля сотні частин. Між іншим, найбільший з цих шматків оцінюють аж у \$7,5 млрд.

Кращий гранильщик Європи Йозеф Ашер володів унікальним умінням "відкрити" камінь: для цього потрібно знайти на поверхні алмазу точку, через яку можна "заглянути всередину" алмазу і розрахувати один удар, який дозволить розбити камінь за наявними тріщинками і звільнити його від сторонніх включень. У 1908 році Ашер вивчав унікальний алмаз кілька місяців, перш ніж зробити на ньому ледве помітну подряпину. Після цього в присутності кількох знаменитих ювелірів, в урочистій тиші, Ашер приставив до подряпини на алмазі стамеску і вдарив по ній молотком, відразу знепритомнівши від хвилювання. Але розрахунок виявився правильним. Прийшовши до тями, Ашер завдав ще кілька ударів по отриманим осколках. В результаті з "Кулінана" він отримав два дуже великі монолітні блоки (які потім огранили в "Велику зірку Африки" (530,2 карата) та "Другу зірку Африки" (317,4 карат), 7 середніх і близько ста дрібних осколків блакитно-білого кольору.

41. Тірренське = Тирренське = Тиренське

(за різними даними десь біля 214 — 259 — 275 тис. кв. км).

Міжнародна гідрогеографічна організація ділить Середземне море на частини, де перелічено 7 морів: Альборанське, Балеарське, Лігурійське, Тірренське, Адріатичне, Іонійське і Егейське.

http://www.iho.int/iho_pubs/standard/S-23/S-23_Ed3_1953_EN.pdf.

42. Пристосуванці — 1,3.

Наталка: "Саме цю відповідь поставила першою, бо відповідає усьому у вислові. Адаптація — одна з фундаментальних властивостей живого. Виживає найпристосованіший. Тому найбільш численними є ті представники живої природи, що найкраще вміють пристосуватися до середовища існування. Далі можна писати дуже багато в цьому напрямку. В тому числі, і про пристосуванців як частину суспільства(((

Паразити — версія більш красива, але менш правильна з точки зору біології, адже паразитам потрібно прикладати зусиль, що вижити, ніж тим, хто виробив найкращі пристосування, а потім просто живе завдяки їм. А також: де на всіх паразитів наберешся хазяїнів?))"

Паразити — 1 бал.

Хижачи — 0,3 (за прийнятну ідею).

Найпростіші — 0,3 (за прийнятну ідею).

Примітивні — 0,3 (за прийнятну ідею).

Мерці (була й така відповідь!) — **0** (без коментарів).

Олена: "У природі одноклітинні мабуть найщасливіші — як тепленько, волого і є що їсти або чим фотосинтезувати, то їм і голова не болить. Для розмноження пару шукати не треба, жилплощі завжди вистачає. А лиха година прийшла — оточилися

оболонкою, впали в анабіоз — і чистий спокій. А серед гомо сапієнс теж найлегше живеться найпримітивнішим особинам. Забезпечують основні потреби і не клопочуться високими матеріями".

43. Ленінград.

Його рідне місто називалося Ленінградом з 26.01.1924 р. до 06.09.1991 р.

У 1991 році Сергій Крікальов полетів у космос як громадянин СРСР, а повернувся на Землю як громадянин Росії. Під час його місії стався розпад СРСР і утворення Росії, зміна уряду, зміна Президента і навіть зміна назви його рідного міста.

У грудні 1990-го розпочав підготовку до участі в дев'ятій експедиції на станцію "Мир". Союз ТМ-12 був запущений 18 травня 1991 року зі командиром Анатолієм Павловичем Арцебарський, бортінженером С. Крікальовим і британською жінкою-космонавтом Хелен Шарман. Через тиждень Х. Шарман повернулася на Землю з попереднім екіпажем, а Крікальов і Арцебарський залишилися на "Мирі". За літо вони здійснили шість виходів у відкритий космос, при цьому провели численні наукові експерименти, а також роботи з обслуговування станції.

За планом повернення С. Крікальов мав повернутися через п'ять місяців, але в липні 1991-го він погодився залишитися на станції "Мир" в якості бортінженера з іншим екіпажем (який повинен був прибути в жовтні), бо наступні два польоти були об'єднані в один. 2 жовтня 1991-го місце бортінженера в кораблі "Союз ТМ-13" було відведене Токтару Аубакирову, космонавту з Казахстану, Який не був підготовлений до тривалого польоту. Він та Франц Фібек, перший космонавт Австрії, разом з А. Арцебарським 10 жовтня повернув на Землю, а командир екіпажу Олександр Волков залишився на станції з С. Крікальовим. Після зміни екіпажу Волков та Крікальов здійснили ще один вихід у відкритий космос та повернулися на Землю 25 березня 1992 року. Протяжність польоту склала 311 днів 20 годин 00 хвилин 34 секунд. Він був рекордсменом Землі за сумарним часом перебування в космосі (803 днів за шість стартів). Новий рекорд належить Геннадію Падалці.

За цей політ С. Крікальов був удостоєний звання Героя Російської Федерації (зірка Героя РФ № 1). Герой Радянського Союзу і Герой Російської Федерації (один із чотирьох людей, удостоєних обох звань).

Наприклад: <https://severnymayak.ru/2017/04/06/uznik-kosmosa-poslednij-grazhdanin-sssr-sergej-krikalev/>.

У Крікальова абсолютно інженерні мізки. Тому з Крікальовим начальству завжди було непросто. У нього з будь-якого професійного приводу є своя думка — продумана, аргументована. І — найнеприємніше для керівництва — він має звичку її відстоювати.

В 1994 році Крікальов став першим російським космонавтом, який виконав політ на американському шатлі. Під час польоту з тим космічним кораблем сталася надзвичайна подія — відмовила електроніка життєзабезпечення і повітропроводу. Незважаючи на заперечення американської сторони і пропозицію дочекатися дублюючого судна з Землі, космонавт зумів відновити і запустити прилади шаттла. Це викликало захват і подив як американської, так і російської сторін.

Між іншим, у 1997 році Сергій став чемпіоном світу в пілотажі на планерах.

44. Ми трішки змінили шкалу оцінювання (на користь учасників). За бездоганне виконання (це відповіді **10,5** чи **15,5**) нараховувалося 2,5 бали, за помилку в 0,5 — це 2 бали, і далі — у відповідності до раніше написаного нами.

Кросчайнворд №1.

10,5. Бо:

По горизонталі: 4. Рол. 5. Плац. 6. Акмола. 7. Інд. 8. Саке. 10. Істота. 12. Яна (щодо популярності - це сталося після величавих виступів пловчині Яни Клочкової). 13. Рів. 15. Чека. 16. Баржа. 19. СС. 20. ОАР. 21. Еб. 23. До. 24. Гниди. 25. Льон.

По вертикалі: 1. Ісландія. 2. Трембіта. 3. Вила. 5. Пласт. 9. Ааре. 11. Снежань. 14. Ікс. 15. Член. 17. Ро. 18. Ар. 22. Бидло. 24. Гніт. 25. Лео.

Чайнворд: ①. Сміттєзвалище (0,5 бала. Розходження в 1 літеру). ②. Ефес. ③. Свастика. ④. Агностик. ⑤. Колорадо. ⑥. Обух. ⑦. Хліб. ⑧. Борис.

Вибачте за ще один наш огріх. №6 по горизонталі нам треба було зашифрувати ось так: назва столиці Казахстану в 1992 - 1997 роках.

Кросчайнворд №2.

15,5. Бо:

По горизонталі: 5. Леван. 6. Корал. 7. 8. Вільха. 10. Мавр. 11. Код. 13. До. 14. Дно. 15. Трембіта. 17. Ісландія. 21. Яр. 22. Пудель.

По вертикалі: 1. Емаль. 2. Аякс. 3. Торнадо. 4. Колорадо. 9. Хліб. 10. Мода. 12. Петля. 16. Індіго. 18. Араб. 19. Япет. 20. Не. 23. Дуб.

Чайнворд: ①. Ефес. ②. Свастика. ③. Абордаж. ④. Жок. ⑤. Коньяк. ⑥. Корбут. ⑦. Тромб. ⑧. Борис. ⑨. Сміттєзвалище (0,5 бала. Розходження в 1 літеру).

45. Сокіл.

Це — дощечка, на яку кладуть розчин, щоб потім вимашувати його на стелю чи стіни. Для того щоб зручніше було наносити розчин на стіну, його потрібно на що-небудь викласти. Бо абсолютно неможливо тримати в одній руці важке відро з розчином, а іншою працювати. Навіть дуже сильна людина швидко втомиться. Можна, звичайно, поставити відро біля ніг і постійно нагинатися для того, щоб взяти чергову невелику порцію суміші. Ось саме для цього і придумали інструмент, який назвали "соколом". Сам "сокіл" майже нарівні з "полутерком" та "теркою" до того ж іноді слугує ще й для вирівнювання розчину.

Тетяна ("виручаючи" наш промах, про який див. трішки нижче): "Вважаю, що нанесення саме декоративної штукатурки можна вважати малярними роботами".

Один учасник-спеціаліст слушно та з докором зауважив нам, що далеко не одними і тими само є не зовсім доречно згадані в запитанні малярні роботи, де в основному використовують фарби/щітки, і оштукатурювання, де застосовується "сокіл". Вибачте, шановні учасники, за наш промах, який увів вас в оману.

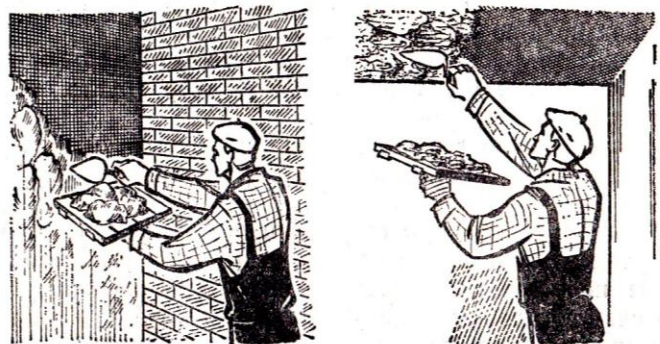

Рис.1 Нанесення розчину кельмою з сокола
а - на стіну, б - на стелю

46. Римська.

Стопа. <https://felbert.livejournal.com/5710451.html>

<https://rugr.gr/obwestvo/6280-grecheskaja-stopa-deformatsija-paltsev-stavshaja-jetalonom-krasoty.html>

<https://kolobok.ua/zdorovyje/psychology-woman/kak-forma-i-razmer-paltsev-na-nogah-vlijajut-na-harakter-cheloveka-11420.html>

<http://v-istok.ru/raznoe/informaciya/opredelyaem-predko-v-i-harakter-po-forme-stopy/>

Найрозповсюдженішою є так звана єгипетська стопа.

47. Непозиційна.

Адитивна.

За римська або грецька — **0,5** (бо ці дві системи числення є лише частиною більш широкого поняття).

Але — не мультиплікативна, в якій використовується і "заборонена" запитанням дія множення.

Приміром, римська складається з різних комбінацій зокрема таких символів: I; V; X; L; C; D; M Скажімо: VIII = V + I + I + I; IX = X - I; XIV = X + V - I; ...

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D1%87%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F

48. Попереджаємо. Застерігаємо. Забороняємо. Не дозволяємо. ...

Особливість дипломатичної мови полягає, за англійським прислів'ям, в майстерності "висловити огидні речі в приємних виразах".

Запитання пропонувалося здебільше для того, щоб підкреслити: мова дипломатії — це сказати "верхам" якоїсь країни щось застережливо різке, категоричне, але так, щоб обиватель цього не зрозумів, щоб пересічний громадянин з переляку не вдарив на сполох. Бо нагнітати негативні емоції в суспільній думці — ця справа дуже вибухонебезпечна.

49. Дош.

Ідея запитання почерпнута з інтелектуального конкурсу "Гарбуз із секретом" волинської "Цікавої газети".

<https://www.volyn.com.ua/news/113800-nema-doshchu-za-mak-i-do-krynytsi>

50. 500.

Точніше — 480. Відповідно 120000 грн. та 250 грн.

Постанова №1030 від 7.11.2012р.

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2012-%D0%BF>.

За **480** (тобто без заокруглення до сотень) — **0,5 бала**. Не нуль балів, щоб у не математиків "не викликати огиду на все життя" (☺) до суто математичних вимог. Але й, звичайно, не 1 бал.